

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—,
Poštno-čekovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravljalstvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Mi smo ostali mož beseda — kaj pa vi?

Ko smo objavili 70letnico »Slovenskega gospodarja«, smo obljubili, da bomo kot jubilejni dar dali naročnikom prilogo »Naše slike«, tiskane na posebnem papirju. Mi smo ostali mož beseda. Danes imate prvo številko »Naših slik«, ki vas popelje na bojišče, ki je sicer daleč, ki pa tudi na nas vpliva, na bojišče, kamor so uprte oči vsega sveta. Tudi vse naslednje številke bodo imele zanimive slike, katere se bo izplačalo shranjevati.

Ko smo mi dali svojo besedo, smo vas prosili, da nam za jubilej pridobite vsak vsaj enega novega naročnika. Nekateri so bili res požrtvovalni! V gotovih krajih in ljudeh imamo neustrašene in delavne prijatelje. Hvala vam! Vse one, ki niso imeli prilike dosedaj kaj storiti za »Slovenskega gospodarja«, prosimo, da to storijo vsaj tekom februarja! Povabite sosede, da si ogledajo prilogo. Ob tej priliki pa se razgovorite z njimi. Bodite tudi vi mož beseda in pridobite nam vsak enega novega naročnika!

List zastonj?

»Slovenski gospodar« se vseh 70 let, kar izhaja, vzdržuje z naročnino in inserati. Zato ga nismo mogli in ga ne moremo pošiljati zastonj, kakor nekateri krogi, ki pošiljajo liste brezplačno, pa narod na drugi strani doplačuje! Mi nimamo nobenih fondov. Naši prijatelji so sicer v vladi, toda v vladi se gospodarji pošteno

in se javni denar ne uporablja, kakor se je preje uporabljal. Ni čuda, da je prejšnja vlada pustila tako prazne blagajne, da je bilo treba celo plače znižati, da je bilo mogoče državno gospodarstvo vzdržati. Mi lista ne moremo pošiljati zastonj! Naš »Slovenski gospodar« je itak med najcenejšimi tedniki v naši državi, ne dela nikakih dobičkov, zato je treba sproti plačevati naročnino! Radi pri stalnih naročnikih upoštevamo, če nam pišejo, da bodo kmalu plačali, pa trenutno ne morejo, toda tudi tukaj moramo povedati, da preko dveh mesecev ne moremo čakati. Mi moramo plačati vse naprej in zato moramo tudi naročnino naprej prejeti. Nihče naj nam torej ne zameri, da mu lista zastonj ne moremo pošiljati!

Imate še položnice?

Letos smo vam poslali dvakrat položnice. Enkrat za vas in enkrat za vašega soseda, ki še ni naročen na naš časnik. Vsaka položnica naj se izpiše in naj en del ostane vam v spomin, da ste bili v 70. letu »Slovenskega gospodarja« njegov naročnik. Najbolje je, če se plača naročnina celoletno (32 Din), kdor pa tega ne zmore, pa naj plača le četrtletno 9 Din, bo pa zopet pozneje doplačal.

Prijatelji! Se je čas, da stopite v krog naših naročnikov, katerih imena bomo shranili ob 70letnici našega »Slovenskega gospodarja«!

ke v jajcu, se kregajo in prepirajo, kričijo in tulijo, ropotajo in razbijajo, da je vsako delo za ljudsko blaginjo onemogočeno. Če so med ljudstvom, jadikujejo o krizi, v parlamentu pa z divjim krikom, vikom in ropotom preprečujejo vse, kar bi moglo biti ljudstvu v prid. Vsled obstrukcije so seje narodne skupščine prekinjene za teden dni. Med temi obstrukcionisti so tudi nekateri slovenski poslanci, bivši kmetijci in bivši demokrati. Ali zato prejemaajo plače kot poslanci?!

Kdaj bodo volitve? Mnogoteri sprašujejo, kdaj bodo volitve v narodno skupščino. Našemu ljudstvu bi bilo prav, da se take volitve vršijo v bližnji bodočnosti, da se iznebi poslancev, ki so prišli v parlament po milosti Jevtiča, ne pa po volji naroda. O terminu volitev se še ne ve nič izvestnega. G. minister dr. Anton Korošec je v Ljubljani povedal, da ne bodo volitve razpisane, preden se ne bodo razmere v državi uredile in duhovi po-

mirili. Sedaj je kmetijski minister Svetozar Stankovič izjavil, da volitev v narodno skupščino letos ne bo. Imeli pa vendar bomo še letos volitve in sicer občinske volitve, ker letos poteče leta 1933 »izvoljenim« (povečini z nasiljem in goljufijo) občinskim svetom poslovna doba.

Gospodarska konferenca v Ljubljani
Trije ministri so se udeležili gospodarske konference v Ljubljani, kjer so zadnje nedeljo razpravljali o korakih, katere bo treba podvzeti, da se olajša hudo breme, ki je zadelo radi sankcij proti Italiji naš lesni trg. Tem posvetovanjem so prisostvovali: minister za šume in rude Djuro Jankovič, gradbeni minister dr. Kožulj, zastopnik trgovinskega ministra dr. Vrbančič in minister dr. Mihael Krek.

Znatno zboljšanje invalidskega zakona.
Minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetkovič je dal pojasnilo glede izprememb in dopolnitev invalidnega zakona. Najvažnejše v novi odredbi je, da bodo imele osebe, ki plačajo 120 Din osnovnega neposrednega davka, pravico do prejemanja invalidnine v višini 100%. Taiste osebe, ki plačajo do 130 Din osnovnega neposrednega davka, bodo prejemale 90% invalidnine, osebe do 140 Din davka 80%, do 150 Din davka 70%, do 160 Din 60% in do 170 Din 50% odrejene invalidnine. S to odredbo je vrnjena invalidnina 17.416 osebam, ki so zgubile invalidne prejemke z zakonom iz leta 1929. Druga važna določba nove odredbe je, da taiste osebe, ki so zamudile rok za predložitev prijave, lahko v roku šestih mesecev, računajoč od dneva, ko stopi nova odredba v veljavo, naknadno vložijo prijavo. Nova odredba je zelo velike važnosti za pravično ureditev invalidskega vprašanja.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Ostavka francoske vlade. Ker so odpovedali ministrskemu predsedniku Lavalu sodelovanje radikalni ministri s Herriotom na čelu, je odstopila 21. januarja celokupna vlada. Predsednik republike Alb. Lebrun je poveril mandat za sestavo nove vlade bivšemu ministrskemu predsedniku in notrajnemu ministru Sarrautu.

Nova Sarrautova francoska vlada. Albert Sarraut se je pogajal z odločilnimi parlamentarci 24. I. do 3. ure zjutraj, Opoldne 25. I. mu je uspelo, da je sestavil novo vlado, ki tvori edini izhod iz popolnoma zamotanega političnega položaja. Predsedstvo in notrajne zadeve je obdržal radikalni socialista Sarraut. V vladi je še razen predsednika 7 radikalnih socialistov, 1 konservativec ima ministrstvo pravde in 1 konservativec je državni podtajnik v predsedstvu vlade. Zu-

V NAŠI DRŽAVI.

Zalna seja narodne skupščine za rajnim angleškim kraljem se je vršila 22. t. m. Sejo je otvoril predsednik skupščine Čirič, ki je imel spominski govor, katerega so vsi poslušali stoje. Govornik je slavil zasluge pokojnega kralja za celi svet in posebno še njegovo naklonjenost do Srbije med svetovno vojno in do Jugoslavije od preobrata. — Angleški poslanik v Beogradu se je zahvalil predsedniku narodne skupščine Čiriču za izkazano sočustvovanje ob smrti kralja Jurija V.

Ali je to delo za ljudstvo? V narodni skupščini v Beogradu, izvaja opozicija, obstoječa iz JNSarjev in Jevtičevcev, obstrukcijo. Poslanci besedičijo, iščejo dila-

nanji minister Flandin je centrumaš. Razen Flandina so še v vladi 4 centrumaški ministri in 1 centrumaš je državni podtajnik - notrajnem ministrstvu. Tri ministrska mesta so zasedena od politično neodvisnih gosti.

KROG SPREMEMBE NA ANGLEŠKEM PRESTOLU.

Po smrti kralja Jurja V.

V zadnji številki smo poročali na kratko o smrti 70 letnega angleškega kralja Jurja V. Angleški kralj je umrl ob isti uri in minuti kakor njegov kraljevi oče Edvard VII. leta 1910.

Ob smrtni postelji so stali kraljica Mary in 4 sinovi.

Po starem običaju je notranji minister najprej obvestil o smrti londonskega župana. Dvorski glasnik je oznanil ob drugi uri po polnoči v starinski uniformi z balkona kraljevske palače v Sandringhamu kraljevo smrt z besedami: »Kralj je mrtev! Živel kralj!« Več tisočglava množica je sprejela to vest molče in odkritih glav. Truplo pokojnega kralja so 21. jan. položili v navadno leseno krsto iz bukovega lesa, katero so napravili sandringhamski domačini ter so ga nato prenesli v kapelico v Sandringhamu. Od tam so prepeljali krsto v London in so položili kraljeve zemeljske ostanke na mrtvaški oder v westminstrski opatiji. Ko so truplo balzamirali, so ga položili na mrtvaški oder v slavnostni westminstrski dvorani, kjer je sprejemal pokojni pred meseci čestitke k 25 letnemu vladarskemu jubileju.

Dvorno žalovanje in strelji vojnih ladij.

Dvorno žalovanje bo trajalo leto dni in sicer bo šest mesecev globoko žalovanje, pozneje pa takozvano malo žalovanje. Dvorno žalovanje velja za vse člane kraljevskega doma ter za vso oboroženo silo angleškega imperija. V dobi globokega žalovanja prve tri mesece ne bo nobenih zabav, pozneje pa samo resne gledališke predstave. Zabavišča ostanejo zaprta vsaj tri mesece.

Vse angleške vojne ladje so po starem običaju oddale 21. I. dopoldne v znak žalovanja za pokojnim kraljem 70 topovskih

strelj, to je toliko, kolikor je bilo pokojnemu kralju let.

Sožalja iz celega sveta.

Pokojni angleški vladar se je veselil radi svoje miroljubnosti spoštovanja in ljubezni po celem svetu. Koj po njegovi smrti so bile odposlane iz vseh držav angleškemu dvoru žalne brzojavke in so se vršile posebne žalne seje zbornic, kjer so se spominjali v govorih zaslug velikega kralja.

Kraljevi mrtvaški oder obiskujejo ljudske množice.

Dne 24. I. zjutraj so položili krsto s truplom kralja Jurija V. v westminstrski opatiji v Londonu na mrtvaški oder. — Ljudskim množicam je bila dana priložnost, da so lahko počastile pokojnega vladarja. Levo in desno so stražili krsto častniki dvornih polkov vseh vrst orožja. Na stotisoče ljudi je čakalo, da je lahko korakalo v neprestano se premikajočem sprevedu mimo odra. Zelo mnogo posetnikov je počastilo kraljevo truplo s cveticami.

Pogreb

kralja Jurija V. se je vršil v torek 28. I. z vsemi običajnimi slovesnostmi. Udeležili so se pogreba: belgijski in danski kralj, naš knez-namestnik Pavle, predsedniki republik in tujih vlad in predstavniki vseh vladarskih hiš.

Novi angleški kralj.

Koj po smrti Jurja V. je postal njegov naslednik njegov 41 letni sin, ki je bil znan pod imenom princ Valeški. Novi kralj se imenuje Edvard VIII. in je neoženjen. Zadnji samec na angleškem prestolu je umrl v osebi Jurja III. I. 1820.

Novi kralj je bil najprej zaprisežen na ustavo in je izjavil, da bo vladal strogo po določbah ustave.

Popoldne 21. jan. sta se sestali obe angleški zbornici k skupni seji, na kateri je bil proglašen princ Valeški za novega kralja Edvarda VIII. Člani obeh zbornic so prisegli zvestobo novemu vladarju.

Dne 22. jan. je naslovil novi kralj na vojsko in mornarico posebno poslanico, v kateri je izrekel zaupanje v neomajno zvestobo vseh vojakov in mornarjev.

Potrebna beseda.

Ni je bilo usodnejše, grše in žalostnejše dobe v politični zgodovini našega naroda, odkar živi v naši jugoslovanski državi, kot je bil čas JNS paševanja v državi, osobito v naši ožji domovini. Pod tem paševanjem je narodno gospodarstvo jedro propadalo do tistega obupnega brezdna, ki v njem zdaj zdihujejo vsi stanovi našega ljudstva, osobito kmečki stan. JNS mogotci, krajevni, okrajni in pokrajinski, so v javnem življenju nastopali kot pravcati paše. Kdor ni hotel pod njihovim strankarskim bičem na kolena, je bil zaznamovan z nevarnim žigom sovražnika države. Ovaduštvo je cvetelo, laži so se prolizvale na cente. Denarnih in zapornih kazni je kar deževalo.

Kar tej žalostni dobi daje posebno obeležje, je dejstvo, da je JNS v svoje hudobno-sebične namene izrabljala urad-

ništvo in učiteljstvo. Sreski načelnik je bil navaden priganjač JNS in njenih kandidatov ob parlamentarnih in občinskih volitvah. Učitelj pa se je tej stranki tako slepo udinjal, da se ni pomišljal pri volitvah uporabljati najhujše nasilje ter se ni niti zdrznil, ko je potvarjal kot predsednik ali član volilnega odbora volilne rezultate. Po urejenem načrtu so se kradli glasovi opozicije ter »pripisali« JNS. Kar se je v tem oziru dogodilo pri občinskih volitvah leta 1933, si je ljudstvo globoko zapisalo v spomin, v katerem so nepozabno zabeležene osebe, ki so se spozabile do takih nemoralnih dejanj.

Sedanja vlada hoče dati, kolikor je to mogoče, pravnemu čustvu našega ljudstva zadoščenje s tem, da je predstavila nekaj uradnikov, ki so s svojimi čini postali na starem mestu nemogoči. Premeščenih

je tudi nekaj učiteljev. Radi tega jadikovanje in zgražanje v gotovih krogih. Zakaj pa se ti ljudje niso zgražali, ko je JNS prestavljala brez stvarnih razlogov uradnike, profesorje in učitelje samo radi tega, ker niso hoteli biti brezdušni sluge režima ter niso mogli delati proti svoji vesti, proti pravičnosti in poštenosti?! Kje je bilo njihovo zgražanje takrat, ko so može in očete trgali od žene in otrok ter jih pošiljali kot politične kaznjence v tujino?! Ali je bilo prav, ko je neki učitelj, da navedem samo en slučaj (postrežemo pa lahko s celo vrstjo slučajev), naznanil nekega mladega moža radi »proti-državnih« plakatov, da je dotični bil tri mesece zaprt ter plačal 1100 Din globe? In ob petomajskih volitvah ga je zopet hotel spraviti v kajho, češ, nekaj zapora mu ne bi nič škodovalo.

Doba JNS je bila za učiteljstvo malo častna in nesrečna doba, ker je ustvarila prepad med ljudstvom in učiteljstvom, katero je nastopalo proti ljudstvu. Niso to bili vsi, odkrito to priznamo, pa bilo jih je precejšnje število, ki so s tem svojem stanu storili slabo uslugo. Še slabšo uslugo delajo svojem stanu tisti učitelji, ki odobravajo še zdaj tako ravnanje, ker ne morejo najti pota do duše našega naroda, ki je globoko verna ter zahteva vzgojo slovenske mladine po resnicah krščanske vere in po načelih katoliške morale.

Tak učitelj se je zatekel v podeželski list nekdanjih in sedanjih JNSarjev, v »Domovino« ter je v njej (16. januarja) objavil članek v »obrambo učiteljskega stanu«. Misli pa, da bo učiteljstvo najboljšje obranil s tem, da napada krščanske liste, češ, »da jim je jedro moči v ljudski nepoučenosti«. Kajpada tak svobodomišeln učitelj je do vrha poln magacin same učenosti! Kako bi tak »učitelj prosvetljevalec«, da se poslužimo besed »Domovinega« člankarja, »več ne dvigal neukih ljudi, jih več ne vzgajal, jim več ne odpiral oči in jih več ne sproščal raznih okovov, ki vise ko Damoklejev meč nad njimi!« Pustimo v nemar, da je ta prosvetljevalec zabredel v nelogiko, ko govori o okovih, ki visijo kot Damoklejev meč nad človekom! Bolj nas zanima, kaj misli pod Damoklejevim mečem. To je kajpada — saj ne more biti o tem dvoma — klerikalizem. »Klerikalna strahovlada« — člankar poudarja šušterskič-Lampetovo dobo — »je ravnala z narodnimi učitelji, kakor z lutkami.« Dokaz za to trditev je ta učitelj — prosvetljevalec ostal dolžan. Zgodovinsko dejstvo pa je, da nobena stranka med našim narodom ni tako poniževala učiteljstva do uloge lutk, kot je to storila JNS. In te lutke niso »dvigale neuke ljudi, jih vzgajale, jim odpirale oči ter jih sproščale okovov«, marveč te lutke so izvrševale nemoralna dejanja laži, ovajanja, nasilja in kraje volilnih glasov. In takšnega lutkovanja bi mi radi rešili učiteljstvo za vedno. Učitelj ne bodi lutka nikomur, marveč bodi vzgojitelj otrok po želji in zahtevi staršev in slovenskega ljudstva, ki sta mu nadvse dragoceni 2 od škofa Slomška tako poveljani svetjnji: Sveta vera katoliška in beseda materina.

Širite „Slov. gospodarja“!